

Témata závěrečných esejů předmětu
Sovětsko-americké vztahy a „studená válka“ 1943-1991
(přednáška HÚ FF MU, podzim 2005)

1. Pojem „studené války“ v současné historické literatuře
2. „Nekonvenční“ či alternativní čtení „studené války“ a jejich interpreti
3. Trvání „studené války“ a její dlouhé pojetí
4. Hlavní milníky a etapy „studené války“
5. Domnělí a skuteční aktéři konfliktu

6. „Studená válka“ a prehistorie sovětsko-amerických vztahů (od 2. poloviny 19. století do 30. let)
7. Sovětské cíle na konci druhé světové války
8. Postava Stalina a jeho motivace
9. Cíle USA na konci druhé světové války a nový mezinárodní ekonomický řád
10. Spojené státy, SSSR a Východní Evropa (1944-1947)
11. Oboustranná „vyhlášení“ „studené války“ (1946)
12. Ranné americké „návod“ pro politiku „studené války“ (zvl. G. F. Kennan a Ch. Bohlen)
13. USA, SSSR a americká strategie rozdělení Německa (1946-1949) (s důrazem na reparace a ekonomickou obnovu)
14. Ekonomika, technologie a nátlak ve vztazích USA se Sovětským svazem v počátcích „studené války“ (s důrazem na roli ekonomické pomoci a a-bomby)
15. Střet na Středním Východě a v jihovýchodní Evropě (Irán, Řecko, Turecko) (1945-1947)
16. Sovětsko-americké vztahy a občanská válka v Číně (1945-1949)
17. Trumanova doktrína, Marshallův plán a jejich pozadí
18. Spojené státy, evropská bezpečnostní dimenze a vznik NATO (1947-1949)
19. Nástup „studené války“ v Latinské Americe a bezpečnostní struktura

20. Nová vojensko-politická strategie USA (1949-1950) (s důrazem na NSC-68)
21. Počátky a vznik Korejské války (1945-1950)
22. Sovětsko-americké vztahy a průběh korejské války (1950-53) (s důrazem na vzájemné vnímání a definici „problému“)
23. Sovětsko-americké vztahy, Japonsko a účinky korejského konfliktu v Asii
24. Účinky korejského konfliktu v Evropě a reakce USA (také Španělsko, Řecko, Turecko)
25. Jednání o bezpečnostní architektuře Západní Evropy (1951-1954) (zvl. návrh EDC, Francie a přezbrojení Německa)
26. „Studená válka“ v USA a účinky mccarthyismu na vztahy se SSSR
27. Americké volby 1952, SSSR a „studená válka“
28. Sovětská zahraniční politika a 19. kongres KSSS

29. Eisenhower, Dulles a koncepce zahraniční politiky
30. Sovětsko-americký konflikt a nové vnímání jaderných zbraní
31. Spojené státy a nová sovětská politika (1953-1957) (zvl. Malenkov, Chruščov a 20. sjezd KSSS)
32. Ekonomika ve vztazích SSSR, Evropy a USA (1953-1960)

33. Sovětsko-americká rivalita v druhé polovině 50. let (zvl. vesmírné iniciativy, summity, U2)
34. Sovětský svaz, USA, Francie a Indočína (1953-1957)
35. Sovětský svaz, USA a „Třetí svět“ (50. léta) – Jihovýchodní Asie (zvl. Hnutí nezúčastněných, ASEAN, SEATO aj.)
36. Sovětský svaz, USA a „Třetí svět“ (50. léta) – Střední východ (Egypt, tzv. Bagdádský pakt a CENTO, Suezská krize)
37. Spojené státy, percepce „komunismu“ a Latinská Amerika (zvl. Guatemala, Kuba do 1958 aj.)
38. Zvolení JFK a „nový konsenzus“ v zahraniční politice
39. Sovětský svaz a zhoršení euro-amerických vztahů za Kennedyho, role De Gaulla
40. Nová politika USA, ekoomicko-politické změny v Latinské Americe a globální konflikt (zvl. Spojenectví pro pokrok, nástup diktatur a „modelové“ transformace Brazílie a Peru)
41. Konfrontace s Kubou (1959-1962), role SSSR a celkové důsledky
42. USA, vnímání konfliktu ve Vietnamu a sovětsko-čínská role (1958-1964)
43. Sovětsko-americké vztahy a Berlínská konfrontace (1958-1962)
44. Sovětsko-americké ekonomické vztahy, odzbrojení a reformy v SSSR
45. Důsledky zahraniční politiky SSSR, Chruščovův pád a nástup nové „byrokracie“, role dissentu
46. Sovětsko-čínská roztržka a důsledky pro americkou politiku (zvl. tzv. kulturní revoluce, vývoj v Albánii ad.)
47. Johnson, Sovětsko-americké vztahy a první fáze odzbrojení (1965-1968)
48. USA, východní Evropa, Brežněvova doktrína a invaze do Československa
49. Radikalismus v Latinské Americe a Johnson (1964-1967) (zvl. Dominikánská republika, Panama, Guatemala, Brazílie aj.)
50. Sovětsko-americké vztahy a eskalace vietnamského konfliktu (1965-1968)
51. Sovětsko-americké vztahy a Afrika v 60. letech (zvl. Zair)
52. Sovětsko-americké vztahy a Střední východ v 60. letech (zvl. Izrael, Egypt, Jemen a tzv. Šestidenní válka)
53. Nixon-Kissingerova politická koncepce (1969-1971)
54. Ekonomicko-politické alternativy Spojených států na počátku 70. let a „nová ekonomická politika“, důsledky pro SSSR
55. „Pentapolarita“ a americké sblížení s Čínou, důsledky pro SSSR
56. Sovětsko-americká diplomacie, détente a čtyři dohody o omezení zbrojení (vč. SALT I)
57. USA, SSSR a nová Brandtova „východní politika“ SRN
58. Řešení vietnamského konfliktu do konce roku 1971, tzv. vietnamizace, SSSR a Čína
59. Zvrat v détente, SSSR, mezinárodní diplomacie, ztažení z Vietnamu (1972-1975)
60. Zvrat v détente a arabsko-izraelský konflikt (1970-1974)
61. Tzv. ropná krize, její příčiny a důsledky pro USA, Evropu a SSSR
62. Zvrat v détente v Africe, SSSR a Čína (zvl. Jihoafrická republika, Angola, pro-americké a pro-sovětské tábory v Africe)
63. Zvrat v détente a vztahy s Evropou během ropné krize, SSSR
64. Zvrat v détente a Latinská Amerika (zvl. Chile, role SSSR)
65. Fordovo prezientství, SSSR a tzv. Helsinský proces

66. Fordovo prezidentsví a dalš mezinárodní události a zhodnocení détente (zvl. Mayagéz a tzv. pacifická doktrína)
67. Carter a nový „konsenzus“ v zahraniční politice?
68. Carterova úspěšná diplomacie a SSSR (zvl. Panama a Camp David)
69. Carterovo selhání v Africe, na Středním východě (zvl. Irán) a politické důsledky pro vztahy se SSSR
70. Sovětská vnitřní politika, hierarchie, tzv. východní blok a důsledky pro zahraniční politiku s USA
71. Zvrat v politice ve Střední Americe a SSSR (zvl. Salvador)
72. Sovětsko-americké jednání o SALT II a Afghánistán
73. Volby 1980 a struktura Reaganovy politiky
74. Nové zbrojení, koncepce užití síly, SDI a SSSR
75. Situace v ekonomice, sovětská vnitřní politika a sovětsko-americké vztahy
76. Reaganova doktrína a její důsledky pro vztahy se SSSR (zvl. Afrika, Filipíny, Afghánistán)
77. Reaganova doktrína, SSSR a Střední Amerika (zvl. Honduras, Salvador, Nikaragua)
78. Reaganova doktrína, Blízký východ a tzv. Iran-contra
79. Vnitřní sovětské reformy a zvrat v sovětsko-amerických vztazích (1985-86)
80. Michail Gorbačov, sovětsko-americký ozbrojovací dialog (1986-1988)
81. Konec „studené války“ a vítězný triumfalismus
82. Volby 1988 a zvolení George Bushe, Sr.
83. Bush, Gorbačov a události ve Střední a Východní Evropě 1989-1990
84. Sovětsko-americké vztahy, Bush a vnitřní sovětská politika (zvl. puč proti Gobačovovi a role Jelcina)
85. Střední východ, velmocenské vztahy a válka s Irákem, postoj SSSR
86. Zvolení Clintona a Clintonova zahraničně-politická koncepce
87. Clinton, Sovětský svaz, Čína, Japonsko a jihovýchodní Asie